

150, Dyrevelfærd og Veterinærmedicin
J.nr. 2023-15-31-00491
Ref. ANMWE
Dato: 12-06-2023

Notat vedrørende høring over bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af æglæggende høner, hønniker og forældredyr mv.

Et udkast til bekendtgørelsen blev sendt i høring den 12. maj 2023 med frist for afgivelse høringssvar den 2. juni 2023.

Fødevarestyrelsen har modtaget svar fra følgende eksterne høringsparter samt øvrige, der har afgivet høringssvar:

1. Anja Brinch Riber, seniorforsker, ph.d., Aarhus Universitet
2. Danske Æg
3. Den Danske Dyrlægeforening
4. Det Dyreetiske Råd
5. Det Veterinære Sundhedsråd
6. Dyreværns-Organisationernes Samarbejds-Organisation (DOSO)
7. Dyrenes Beskyttelse
8. Landbrug og Fødevarer Fjerkræ
9. World Animal Protection Danmark

I det følgende redegøres for de væsentligste bemærkninger i høringssvarene. Fødevarestyrelsens bemærkninger hertil er anført i kursiv. Der henvises til, at høringssvarene kan læses i deres helhed på Høringsportalen, hvor de offentliggøres: [\[link indsættes\]](#)

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer af bekendtgørelsen.

Der er dog foretaget enkelte præciseringer og konsekvensændringer i bekendtgørelsen.

Udvidelse af bekendtgørelsens anvendelsesområde til også at omfatte hønniker og forældredyr

Den Danske Dyrlægeforening anfører, at idet bekendtgørelsesudkastet er møntet på hele produktionskæden, kan det undre, at der er detaljerede krav til staldindretning mv. for de æglæggende høner, men ingen specifikke mindstekrav når det gælder forældredyr og hønniker.

Dyreetisk Råd anfører, at det er velkomment, at udkastet til bekendtgørelse ikke bare gælder æglæggende høner, men også hønniker og forældredyr. Rådet bemærker, at de mere specifikke krav til f.eks. arealer og indretning dog fortsat kun gælder for æglæggende høner. Rådet anbefaler, at også rugeægsproduktionen og hønnikerne omfattes af de specifikke krav.

DOSO finder det overvejende positivt, at dele af bekendtgørelsen nu også omfatter hønniker og forældredyr, men finder det samtidig beklageligt, at der ikke er fastsat selvstændige bestemmelser for disse dyr om pladsforhold mv.

Dyrenes beskyttelse anfører, at udvidelsen af anvendelsesområdet til også at omfatte hønniker og forældredyr ikke medfører konkrete forbedringer for dyrenes velfærd. Såvel de generelle som de mere specifikke krav til indretning af systemerne er fortsat ikke gældende for hverken hønniker eller forældredyr, ligesom der ikke er taget nye skridt til at sikre deres særlige behov.

World Animal Protection Danmark anfører, at det er positivt, at der som noget nyt indføres en række generelle mindstekrav til beskyttelse af hønniker og forældredyr, men at det ikke er tilstrækkeligt til at sikre dyrenes velfærd, da der ikke samtidig indføres mindstekrav til belægningsgrad og indretning af produktionssystemer for hønniker og forældredyr.

Fødevarestyrelsen bemærker, at anvendelsesområdet for bekendtgørelsen er udvidet sådan, at ikke alene de æglæggende høner er omfattet, men i stedet hele produktionskæden, herunder hønniker og forældredyr. De bestemmelser i bekendtgørelsesudkastet, som finder anvendelse på andre led i produktionskæden end æglæggende høner, er af generel karakter og har for størstedelens vedkommende også været gældende hidtil efter bekendtgørelse nr. 1745 af 30. november 2020 om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr. Det har ikke været hensigten at fastsætte nye, specifikke bestemmelser for hønniker og forældredyr.

Danmark vil arbejde for, at der i det nye EU-regelsæt indarbejdes specifikke regler for hold af hønniker.

Bemærkningerne imødekommes derfor ikke.

Anja Brinch Riber foreslår at ændre definitionen af forældredyr, sådan at det ikke kan misforstås, at hønniker også er inkluderet.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at hønniker er omfattet af begrebet høns, som dækker hønsefugle af arten Gallus gallus af begge køn, bortset fra kyllinger op til 72 timer efter klækning.

Bemærkningen imødekommes derfor ikke.

Danske Æg og Landbrug og Fødevarer Fjerkræ anfører, at definitionen i bekendtgørelsen af hønniker ikke er korrekt, idet det hedder en kylling, frem til dyret er kønsmodent ved 14-16 ugers alderen, hvorefter det hedder en hønnike, frem til dyret begynder at lægge æg, hvorefter det hedder en høne. Der er således ikke noget, der hedder en unghøne.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at det er korrekt, at begrebet "hønniker" normalt ikke omfatter daggamle kyllinger. Definitionen af hønniker ændres derfor i overensstemmelse hermed. Med denne bekendtgørelse defineres det, at begrebet "hønniker" dækker perioden fra efter 72 timer efter klækning, og indtil hønerne begynder at lægge æg.

Forbuddet mod at holde æglæggende høner og hønniker i enhver form for bursystem, herunder den 12-årige overgangsperiode

DOSO og Dyrenes Beskyttelse ser positivt på, at der nu foreligger et bekendtgørelsesudkast med et forbud mod at holde æglæggende høner og hønniker i bure og bakker op om, at forbuddet skal træde i kraft som foreslået i bekendtgørelsen. DOSO og Dyrenes Beskyttelse beklager dog, at forbuddet ikke gælder for forældredyr.

DOSO anfører, at en udfasningsperiode på 12 år synes unødvendigt lang, idet der er tale om en produktionsform, der i høj grad er fravalgt af både detailhandlen og forbrugerne, og som kun seks producenter benytter sig af. DOSO anfører videre, at fødevareministeren så sent som februar 2023 har tilkendegivet, at ministeriet ville udforske muligheden for en kortere udfasningsperiode, herunder kompensation til burægsproducenterne.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at de foreslåede 12 år er en helt urimelig lang overgangsperiode med de store dyrevelfærds-mæssige konsekvenser det medfører, at holde hønerne i bure, og at de danske forbrugere for længst har fravalgt denne produktionsform. Dyrenes beskyttelse foreslår, at der opereres med en fleksibel og differentieret udfasningsmodel.

DOSO og Dyrenes Beskyttelse foreslår, at de tilbageværende producenter kompenseres mod, at produktionen afvikles hurtigere.

Danske Æg og Landbrug og Fødevarer Fjerkræ er tilfredse med den angivne overgangsordning.

Den Danske Dyrlegeforening anfører, at det ved en udfasning af opstaldning i berigede bure bør sikres, at overgangsperioden er tilstrækkelig lang, idet der er sket større samfundsmæssige og strukturelle ændringer i forhold til klima og bæredygtighed i den animalske produktion som helhed.

Fødevarestyrelsen bemærker indledningsvis, at bekendtgørelsesudkastet indeholder en 12-årig overgangsperiode, hvorefter forbuddet mod at holde æglæggende høner og hønniker i bursystemer finde anvendelse. Det er bekendtgørelsesudkastet, og herunder den 12-årige overgangsperiode, der har været sendt i offentlig høring, hvorfor det er bemærkninger hertil, som Fødevarestyrelsen forholder sig til.

Herudover bemærker styrelsen, at overgangsperioden er fastsat ud fra en vurdering af, at der skal tages de fornødne hensyn til, at erhvervet får tid til at omstille sig til et forbud mod burægsproduktion. Der er foretaget en grundig undersøgelse af de juridiske og økonomiske forhold i forbindelse med forbuddet, bl.a. i forhold til hvor lang en overgangsperiode der er

rimelig, når der skal tages hensyn til, at burægsproducenterne skal om-lægge eller afvikle deres produktion.

Det har ikke været hensigten af fastsætte nye, specifikke bestemmelser for forældredyr i bekendtgørelsen. Hertil kommer, at forældredyr typisk ikke holdes i bure, men i flokke.

Bemærkningerne imødekommes på baggrund af ovenstående ikke.

Operative og lignende indgreb

Anja Brinch Riber anfører, at der i bekendtgørelsen er brugt åbne normer, der giver plads til en høj grad af fortolkning, f.eks. i reglerne om næbtrimning og amputation. Anja Brinch Riber anfører videre, at dette kan give udfordringer i forhold til standardiseringen af myndighedernes kontrol.

DOSO finder det beklageligt, at det fortsat er tilladt at næbtrimme og amputere kam, tær og spore under visse omstændigheder.

Dyrenes Beskyttelse mener ikke, at det er velbegrundet af hensyn til dyrenes velfærd at acceptere næbtrimning på kyllinger på under ti dage. Udgangspunktet bør være, at produktionen indrettes, så der ikke er brug for at næbtrimme. Formuleringen i bekendtgørelsesudkastet mangler desuden en konkret beskrivelse af, hvilke omstændigheder der skal være til stede, førend man må næbtrimme.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at det ikke er velbegrundet af hensyn til dyrenes velfærd at acceptere amputationer på kyllinger. Udgangspunktet bør være, at produktionen indrettes, så der ikke er brug for at amputere sporer, tær og kam på fjerkræ. Herudover bemærker Dyrenes Beskyttelse, at det ikke er klart, hvilke omstændigheder der skal være til stede, for at man må amputere.

Fødevarestyrelsen bemærker, at anvendelsesområdet for de regler, der allerede gælder for udførelsen af næbtrimning, med bekendtgørelsen udvides til også at omfatte forældredyr. Herudover har det ikke været hensigten at fastsætte nye, specifikke regler om operative indgreb. Vurderingen af, hvornår der må foretages næbtrimning eller amputation, afhænger af, om der i den konkrete situation vurderes at være risiko for dyrenes velfærd eller sundhed, hvis næbtrimning eller amputation undlades.

Bemærkningerne imødekommes derfor ikke.

Avlsmetoder

DOSO ønsker at gøre opmærksom på, at der i konsumægproduktionen er et stort antal dyr med velfærdsproblemer i form af brystbensfrakturer, der med stor sandsynlighed er knyttet til avl.

DOSO og Dyreetisk Råd finder det uklart, hvor grænsen går, i forhold til hvilke metoder, der falder ind under henholdsvis § 26, stk. 1, og stk. 2, om avlsmetoder. Rådet anbefaler, at der udarbejdes et bilag eller en vejledning, der oplyser om dette.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at bestemmelsen vedrørende avl er videreført direkte. Dyrenes Beskyttelse mener, at bestemmelsen i praksis ikke har ydet dyrene i den danske konsumægsproduktion beskyttelse mod konsekvenserne af den selektive avl.

World Animal Protection Danmark anfører, at der er et stort dilemma mellem kravene om, at avl skal foregå på en måde, der ikke skader dyrenes sundhed eller velfærd, og det faktum, at størstedelen af den danske æglæggende høner, uanset produktionssystem, har brud på brystbenet. World Animal Protection anfører videre, at der er meget, der peger på, at avl for høj ægproduktion kombineret med lav kropsvægt er en risikofaktor.

Fødevarestyrelsen bemærker, at det ikke er muligt at regulere målsætninger for avl med nationale regler i Danmark. Avlen på fjerkræområdet foregår i udenlandske avlsselskaber i tredjelande, og selskaberne er således hverken underkastet danske regler eller EU-regler vedrørende målsætningen for deres avl, herunder vedrørende dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af avlen.

Styrelsen bemærker herudover, at dette også gælder brystbensfrakturer, idet dansk lovgivning heller ikke her har indflydelse på avlsfirmaerne. Fødevareministeriet har nedsat en koordineringsgruppe, som følger udviklingen i forhold til brystbensfrakturer, herunder relevante forskningsprojekter i bl.a. dansk regi, hvor der undersøges mulige managementmæssige tiltag, der kunne nedbringe forekomsten af brystbensfrakturer.

Bekendtgørelsesudkastets § 26, stk. 1, bestemmer, at der ikke må anvendes naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr smerte, skade, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe. Efter § 26, stk. 2, gælder stk. 1 dog ikke ved anvendelse af metoder, der kan medføre minimale eller kortvarige lidelser eller sår, eller som kan nødvendiggøre indgreb, som ikke medfører vedvarende skade, hvis disse metoder er tilladt i henhold til anden lovgivning.

Fødevarestyrelsen vurderer, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at udarbejde generelle retningslinjer for, hvilke former for avl eller hvilke avlsmetoder, der kan henføres til henholdsvis § 26, stk. 1 og § 26, stk. 2, idet sondringen vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Bemærkningerne imødekommes derfor ikke.

Beskyttelse mod smitterisici indendørs

Den Danske Dyrlegeforening bemærker, at bekendtgørelsesudkastet indeholder et specifikt krav om beskyttelse mod smitterisici på udendørsarealer, og at der ligeledes bør være en beskrivelse af krav til beskyttelse mod smitterisici indendørs.

Anja Brinch Riber bemærker, at bekendtgørelsesudkastets § 34 om rengøring mv., giver plads til en høj grad af fortolkning i forhold til, hvornår rengøringen er tilstrækkelig, og hvor ofte det er nødvendigt at fjerne ekskrementer.

Fødevarestyrelsen bemærker, at bekendtgørelsesudkastet allerede indeholder bestemmelser om hygiejne ved indendørs hold af høner, herunder i de generelle bestemmelser i § 8 og § 10, samt i § 34, der specifikt gælder for de æglæggende høner. Vurderingen af, om rengøringen mv. er tilstrækkelig, afhænger af, om der i den konkrete situation vurderes at være risiko for dyrenes velfærd eller sundhed.

Bemærkningerne imødekommes derfor ikke.

Automatiseret eller mekanisk udstyr

Danske Æg og Landbrug og Fødevarer anfører, at bestemmelsen i bekendtgørelsens § 12 om, at alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er af betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst en gang om dagen, ikke er tidssvarende. Mekanisk, automatiseret udstyr styres i dag af elektroniske staldanlæg, som giver alarmer ved fejl. Dette udstyr skal derfor ikke efterses hver dag.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at bestemmelsen er en implementering af punkt 13 i bilaget til Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål. Bilagets punkt 13 bestemmer, at: "Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er af betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst én gang om dagen".

Bemærkningen imødekommes derfor ikke.

Syge og tilskadedkomne dyr

Det Veterinære Sundhedsråd finder ikke, at det er tilstrækkeligt, at der efter bekendtgørelsesudkastets § 6, 3. pkt., stilles krav om, at syge eller tilskadedkomne dyr om fornødent skal "isoleres i et passende rum", og mener at dette bør beskrives mere detaljeret.

Fødevarestyrelsen bemærker, at bestemmelsen i bekendtgørelsesudkastets § 6 gennemfører de relevante bestemmelser i Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål. Styrelsen finder ikke anledning til at stille mere detaljerede krav for fjerkræ på dette punkt.

Bemærkningen imødekommes derfor ikke.

Manuel dislokation af halsen og forudgående bedøvelse

Danske Æg og Landbrug og Fødevarer spørger, hvorfor det i bekendtgørelsesudkastets § 19, stk. 3, er fastsat, at en person højst må aflive 70 styk fjerkræ dagligt. Der er i dag tale om store besætninger, og i dyrenes første leveuger kan det af forskellige årsager være nødvendigt at aflive mere end 70 dyr om dagen. Samtidig er der ofte kun en enkelt person på arbejde. Det er problematisk ikke at måtte aflive syge og dårlige dyr.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at kravet om, at en person højst må aflive 70 dyr dagligt ved manuel dislokation af halsen eller slag i hovedet,

følger af Rådets forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet, bilag I, kapitel II, pkt. 3, 3. afsnit, jf. artikel 4.

Bemærkningen imødekommes derfor ikke.

Anja Brinch Riber anfører, at der i bekendtgørelsesudkastet ikke er krav om bedøvelse af dyrene inden aflivning ved manuel eller mekanisk dislokation af halsen. Anja Brinch Riber anfører videre, at det anbefales kraftigt af eksperter, at dyrets bedøves, f.eks. ved et slag til hovedet, inden aflivning ved dislokation af halsen, idet dette ellers kan føre til lidelse for dyret. Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at dette er en metode, der er tilladt efter Rådets forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet, bilag I, kapitel I, tabel I, jf. artikel 4. Det fremgår her, at dislokation af halsen ved manuel eller mekanisk strækning og vridning af halsen på fjerkræ med en levende vægt op til henholdsvis 3 eller 5 kg kan ske uden forudgående bedøvelse afhængig af, om der anvendes manuel eller mekanisk dislokation.

Bemærkningen imødekommes derfor ikke.